

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 7. novembra 2018*

„Predhodno odločanje – Direktiva 2003/86/ES – Pravica do združitve družine – Člen 15 –
Zavrnitev izdaje nevezanega dovoljenja za prebivanje – Nacionalna ureditev, ki določa obveznost
uspešno opraviti preizkus integracije tujcev v družbo“

V zadevi C-484/17,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložil
Raad van State (državni svet, Nizozemska) z odločbo z dne 4. avgusta 2017, ki je na Sodišče prispela
10. avgusta 2017, v postopku

K

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi M. Vilaras, predsednik četrtega senata v funkciji predsednika tretjega senata, J. Malenovský,
L. Bay Larsen (poročevalec), M. Safjan in D. Šváby, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za nizozemsko vlado M. K. Bulterman in M. H. S. Gijzen, agentki,
- za Evropsko komisijo C. Cattabriga in G. Wils, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez
sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 15(1) in (4) Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 224).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med K, državljanke tretje države, in Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (državni sekretar za varnost in pravosodje, Nizozemska) (v nadaljevanju: državni sekretar), ker je ta zavrnil njeno prošnjo za spremembo omejitve njenega dovoljenja za začasno prebivanje in ji to dovoljenje odvzel.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 15 Direktive 2003/86 določa:

„1. Najkasneje po petih letih bivanja in pod pogojem, da družinski član ni dobil dovoljenja za prebivanje iz drugih razlogov, kot je združitev družine, sta zakonec ali izvenzakonski partner in otrok, ki je dosegel polnoletnost, upravičena, na podlagi prošnje, če se ta pogojuje, do nevezanega dovoljenja za prebivanje, ki je neodvisno od dovoljenja za prebivanje sponzorja.

Države članice lahko omejijo odobritev dovoljenja za prebivanje, omenjenega v prvem pododstavku, na zakonca ali izvenzakonskega partnerja v primerih, če se družinsko razmerje razdre.

[...]

4. Pogoje v zvezi z odobritvijo in veljavnostjo nevezanega dovoljenja za prebivanje določa nacionalno pravo.“

Nizozemsko pravo

- 4 Člen 3.51 Vreemdelingenbesluit 2000 (uredba o tujcih iz leta 2000) določa:

„1. Dovoljenje za začasno prebivanje [...] z omejitvijo, povezano s trajnimi humanitarnimi razlogi, se lahko izda tujcu, ki:

- (a) pet let prebiva na Nizozemskem kot imetnik dovoljenja za prebivanje z omejitvijo iz točke 1, [...]:
 1. prebivanje kot družinski član osebe, ki ima pravico do stalnega prebivališča;

[...]

5. Člen 3.80(a) velja za tujce iz odstavka 1(a), točka 1, [...]“.

- 5 Člen 3.80(a) te uredbe določa:

„1. Prošnja za spremembo dovoljenja za prebivanje [...] v dovoljenje za prebivanje z omejitvami zaradi trajnih humanitarnih razlogov se zavrne, če je prošnjo vložil tujec v skladu s členom 3.51(1), *initio* in (a), točka 1, ki ni opravil preizkusa iz člena 7(2)(a) zakona o integraciji tujcev v družbo ali ni pridobil diplome, potrdila ali drugega dokumenta v skladu s členom 5(1)(c) istega zakona.

2. [Odstavek 1] se ne uporablja, če je bil tujec:

[...]

(e) oproščen dolžnosti integracije v družbo [...]

[...]

4. Minister poleg tega ne more uporabiti odstavka 1, če meni, da bi uporaba te določbe povzročila očitne primere hude nepravilnosti.“

6 Člen 6(1) Wet inburgering (zakon o integraciji tujcev v družbo) določa:

„Minister osebo, ki se je dolžna integrirati v družbo, oprosti te dolžnosti, če:

(a) ta dokaže, da zaradi duševne ali telesne prizadetosti ali duševne motnje, trajno ni zmožna uspešno opraviti preizkusa integracije v družbo;

(b) na podlagi dokazanih prizadevanj, ki mu jih predloži oseba, ki se je dolžna integrirati v družbo, meni, da ta ne more razumno izpolniti dolžnosti integracije v družbo.“

7 Člen 7(1) in (2) tega zakona določa:

„1. Oseba, ki se je dolžna integrirati v družbo, mora v treh letih pridobiti ustno in pisno znanje nizozemskega jezika, ki ustreza vsaj stopnji A2 evropskega referenčnega okvira za sodobne tuje jezike ter znanje o nizozemski družbi.

2. Oseba, ki se je dolžna integrirati v družbo, je izpolnila svojo dolžnost integracije v družbo, če je:

(a) opravila preizkus, ki ga določi minister, ali;

(b) pridobila diplomu, potrdilo ali drug dokument v skladu s členom 5(1)(c).“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 Oseba K je imela od 17. marca 1995 do 25. julija 2015 dovoljenje za prebivanje zaradi prebivanja z zakoncem, državljanom tretje države. Oseba K je 21. julija 2015 vložila vlogo za spremembo tega dovoljenja v dovoljenje za nadaljevanje prebivanja.

9 Državni sekretar je 1. julija 2016 to vlogo zavrnil, ker oseba K ni dokazala, niti da je opravila preizkus o integraciji v družbo niti da je bila oproščena ali izvzeta od dolžnosti integracije v družbo. Prav tako je osebi K z retroaktivnim učinkom od 19. avgusta 2011 odvzel dovoljenje za prebivanje zaradi prebivanja z njenim zakoncem, saj ta od tega dne ni več prebivala na istem naslovu kot njen zakonec.

10 Državni sekretar je po pritožbi osebe K z odločbo z dne 21. decembra 2016 potrdil svojo prvotno odločbo.

11 Oseba K je zoper to odločbo pri rechtbank den Haag zittingsplaats Middelburg (sodišče v Haagu, ki zaseda v Middelburgu, Nizozemska) vložila tožbo. To sodišče je s sodbo z dne 4. aprila 2017 to tožbo zavrnilo.

12 Oseba K je zoper to sodbo pri predložitvenem sodišču vložila pritožbo.

- 13 Državni sekretar je na podlagi predložitve mnenja Dienst Uitvoering Onderwijs (služba za organizacijo usposabljanja, Nizozemska), priloženega k pritožbi, iz katerega je razvidno, da je oseba K vsaj štirikrat poskusila uspešno opraviti preizkus integracije v družbo in da je opravila več kot 600 ur tečaja o integraciji tujcev v družbo, osebi K izdal nevezano dovoljenje za prebivanje z učinkom od 20. aprila 2017. Državni sekretar pa je z retroaktivnim učinkom od 19. avgusta 2011 potrdil odvzem dovoljenja za prebivanje, ki ga je imela oseba K zaradi prebivanja s svojim zakoncem.
- 14 Predložitveno sodišče se sprašuje o skladnosti pogoja za integracijo v družbo, določenega v nizozemski zakonodaji, s členom 15 Direktive 2003/86.
- 15 V teh okoliščinah je Raad van State (državni svet, Nizozemska) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil to vprašanje:

„Ali je treba člen 15(1) in (4) Direktive [2003/86] razlagati tako, da nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da se lahko vloga za izdajo nevezanega dovoljenja za prebivanje, ki jo vloži tujec, ki zaradi združitve družine več kot pet let zakonito prebiva na ozemlju države članice, zavrne, ker tujec ni izpolnil meril za integracijo, ki jih kot pogoj določa nacionalno pravo?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 16 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali člen 15(1) in (4) Direktive 2003/86 nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, na podlagi katere je mogoče prošnjo za izdajo nevezanega dovoljenja za prebivanje, ki jo vloži državljani tretje države, ki več kot pet let prebiva na ozemlju države članice na podlagi združitve družine, zavrniti, ker ni dokazal, da je uspešno opravil preizkus integracije v družbo, ki se nanaša na jezik in družbo te države članice.
- 17 Člen 15(1) Direktive 2003/86 določa, da najpozneje po petih letih bivanja in če družinski član ni dobil dovoljenja za prebivanje iz drugih razlogov, kot je združitev družine, sta zakonec ali izvenzakonski partner in otrok, ki je dosegel polnoletnost, na podlagi prošnje upravičena do nevezanega dovoljenja za prebivanje, ki je neodvisno od dovoljenja za prebivanje sponzorja.
- 18 Člen 15(4) te direktive določa, da so pogoji, ki se uporabljajo za izdajo in trajanje tega dovoljenja, opredeljeni v nacionalnem pravu.
- 19 Iz skupne razlage obeh določb izhaja, da čeprav izdaja nevezanega dovoljenja za prebivanje načeloma pomeni pravico do prebivanja pet let na ozemlju države članice zaradi združitve družine, pa je zakonodajalec Unije državam članicam dovolil, da izdajo takega dovoljenja podredijo nekaterim pogojem, ki jih morajo te opredeliti.
- 20 Iz točk od 49 do 59 sodbe z današnjega dne, C in A (C-257/17), je razvidno, da ni mogoče izključiti, da lahko država članica izdajo nevezanega dovoljenja za prebivanje pogojuje z uspešno opravljenim preizkusom integracije v družbo, ki se nanaša na jezik in družbo te države članice.
- 21 Iz točk od 60 do 63 navedene sodbe pa je razvidno, da obveznost uspešno opraviti tak preizkus, ki jo določa nacionalna ureditev, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, ne sme presežati tistega, kar je nujno za uresničitev cilja olajšati integracijo zadevnih državljanov tretjih držav, kar mora preveriti predložitveno sodišče.
- 22 Zato se mora to sodišče zlasti prepričati, da znanja, ki se zahtevajo za uspešno opravljen preizkus integracije tujcev v družbo, ustrezajo osnovni ravni, da pogoj, določen v nacionalni ureditvi, ne vodi do preprečevanja izdaje nevezanega dovoljenja za prebivanje državljanom tretjih držav, ki so predložili

dokaz o njihovi volji, da bi opravili ta preizkus, in prizadevanjih, ki so jih vložili za to, da se ustrezno upoštevajo posebne posameznikove okoliščine, in da stroški navedenega izpita niso pretirani (glej v tem smislu sodbo z dne 9. julija 2015, K in A, C-153/14, EU:C:2015:453, točke od 54 do 70).

- 23 V zvezi s tem je treba zlasti poudariti, da mora biti na podlagi okoliščin, kot so starost, stopnja izobrazbe ter finančno ali zdravstveno stanje zadevnih družinskih članov sponzorja, pristojnim organom omogočeno, da izdaje nevezanega dovoljenja za prebivanje ne pogojujejo z uspešno opravljenim preizkusom integracije tujcev v družbo, če se zaradi teh okoliščin izkaže, da ti ne morejo biti prisotni na tem preizkusu ali ga ne morejo opraviti (glej v tem smislu sodbo z dne 9. julija 2015, K in A, C-153/14, EU:C:2015:453, točka 58).
- 24 Glede na vse zgoraj navedeno je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da člen 15(1) in (4) Direktive 2003/86 ne nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero je mogoče prošnjo za izdajo nevezanega dovoljenja za prebivanje, ki jo vloži državlján tretje države, ki je več kot pet let bival na ozemlju države članice na podlagi združitve družine, zavrniti, ker ni dokazal, da je uspešno opravil preizkus integracije v družbo, ki se nanaša na jezik in družbo te države članice, če konkretni pogoji obveznosti uspešno opraviti ta preizkus ne presegajo tistega, kar je nujno za uresničitev cilja olajšati integracijo državljanov tretjih držav, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Stroški

- 25 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 15(1) in (4) Direktive Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine ne nasprotuje nacionalni ureditvi, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero je mogoče prošnjo za izdajo nevezanega dovoljenja za prebivanje, ki jo vloži državlján tretje države, ki je več kot pet let bival na ozemlju države članice na podlagi združitve družine, zavrniti, ker ni dokazal, da je uspešno opravil preizkus integracije v družbo, ki se nanaša na jezik in družbo te države članice, če konkretni pogoji obveznosti uspešno opraviti ta preizkus ne presegajo tistega, kar je nujno za uresničitev cilja olajšati integracijo državljanov tretjih držav, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

Podpisi